

دعوا برسر میراث سیمین دانشور

11 مرداد 1403

انتشار «سووشون» شاهکار ادبی سیمین دانشور در هفته‌های اخیر از سوی یک انتشارات جدید موجی از جنجال تازه را به راه انداخته است. انتشارات خوارزمی (ناشر پیشین) و انتشارات گستره (ناشر جدید) هر دو خود را صاحب امتیاز نشر آثار مرحوم دانشور می‌دانند.

به گزارش «مادران و دختران» به نقل از همشهری آنلاین، در روزهای اخیر انتشار رمان «سووشون» رمان ماندگار سیمین دانشور جنجالی تازه آفریده است، چرا که این رمان با طرح جلد جدید و از سوی ناشری غیر از انتشارات خوارزمی وارد بازار نشر شده است.

نشر گستره با مدیریت مجید طالقانی در صفحه نخست کتاب ذکر کرده است که «این کتاب پیش از این بارها توسط انتشاراتی دیگر منتشر شده است و در پی انعقاد قرارداد جدید بین صاحب اثر و این انتشارات، چاپ جدید آن توسط این موسسه منتشر می‌شود. لازم به ذکر است که متن کتاب هیچ‌گونه تغییری نسبت به چاپ‌های قبلی ندارد و فقط ویرایش و صفحه‌آرایی آن به‌روز شده و برای برخی واژه‌ها پانویس اضافه شده است.»

پس از این اتفاق در محافل ادبی ابهامات و سوالات زیادی درباره انتشار این کتاب ایجاد شد، با توجه به اینکه نویسنده اثر در قید حیات نیست و تا پیش از این انتشارات خوارزمی انتشار کتاب را بر عهده داشته است، چگونه و بر اساس چه حقوقی، ناشر جدید انتشار کتاب را بر عهده گرفته است؟ وزارت ارشاد چگونه مجوز انتشار کتاب را برای ناشری غیر از خوارزمی صادر کرده است؟

برای پیگیری بیشتر موضوع و بررسی اینکه نشر گستره بر اساس چه مدرک حقوقی اقدام به انتشار کتاب سووشون کرده به سراغ مجید طالقانی مدیر این انتشارات رفتیم، طالقانی می‌گوید: مرحوم سیمین دانشور حق و حقوقش را به دختر خوانده یا همان خواهرزاده‌اش لیلی ریاحی واگذار کرده بود، بعد از فوت مرحوم ریاحی طبق قانون وصی او پسرش سیاوش خلاق است، که سال گذشته وی تمام حق و حقوق انتشار کتاب‌های مرحوم دانشور را به نشر گستره واگذار کرد.

وی ادامه می‌دهد: سیاوش خلاق در این خصوص شکایتی را علیه انتشارات خوارزمی تنظیم کرده است، به موجب این شکایت انتشارات خوارزمی طبق قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفان تا ۵۰ سال پس از انتشار کتاب می‌توانسته نسبت به انتشار آن اقدام کند و بعد از آن حقوق نشر کتاب متعلق به ورثه و وصی است.

طالقانی تصریح می‌کند: دی ماه سال گذشته انتشارات گستره با آقای خلاق برای انتشار کلیه آثار مرحوم دانشور قراردادی تنظیم کرد. با این قرارداد من به مدت ۶ ماه در دفتر حقوقی وزارت ارشاد صدور مجوز برای انتشار کتاب‌های مرحوم دانشور را پیگیری کردم، تا توانستم برای انتشار کتاب‌ها مجوز دریافت کنم. البته طبق قرارداد قاعدتا باید ۲۴ ساعته مجوز صادر می‌شد، اما متأسفانه این

همکاری را نکردند و تا ۶ ماه اثبات ادعای بنده طول کشید.

وی در خصوص قرارداد مرحوم دانشور با انتشارات خوارزمی نیز می‌افزاید: این قرارداد مهلتش ۳ تا ۴ سال پیش به اتمام رسیده و قانوناً انتشارات خوارزمی امکان انتشار کتاب‌های مرحوم دانشور را ۵۰ سال پس از انتشار دیگر ندارد.

مدیر نشر گستره از انتشار سایر کتاب‌های مرحوم دانشور در آینده نزدیک از سوی این انتشارات خبر داد و گفت: کتاب «جزیره» دومین کتاب از دانشور است که به زودی روانه بازار نشر می‌شود.

سوی دیگر این ماجرا سازمان تبلیغات اسلامی است که انتشارات خوارزمی را در زیرمجموعه خود دارد، مجدالدین معلمی مدیرعامل و عضو هیات مدیره بنیاد کتاب رویش اندیشه سازمان تبلیغات اسلامی در این زمینه به خبرنگار تسنیم می‌گوید: انتشارات خوارزمی پس از اطلاع از انتشار کتاب «سووشون» توسط انتشارات گستره که حقوق انتشار آن قانوناً بر عهده انتشارات خوارزمی بوده، اقدام به ثبت شکایت کرده است و در دادگاه فرهنگ و هنر طبیعتاً احقاق حق خواهیم کرد.

وی با انتقاد از صدور مجوز نشر این کتاب به انتشارات گستره توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ادامه می‌دهد: انتظار ما این است که وزارت ارشاد احساس وظیفه بیشتری می‌کرد و در صدور مجوز انتشار جوانب بیشتری را بررسی می‌کرد. ما طبق قانون ناشر کتاب هستیم و هر ماه اقدام به بازنشر کتاب می‌کنیم.

معلمی تصریح می‌کند: لیلی ریاحی خواهرزاده خانم دانشور و وصی او برای نشر کتاب‌هایش بود، ولی با فوت لیلی ریاحی، موضوع وصایت منتفی شد و وظایف و اختیارات وصی به وارث منتقل شد، چون همانطور که می‌دانید، وصایت عقد جایز است و حقوق و تکالیف ناشی از آن به ورثه وصی منتقل نمی‌شود، مثل وکالت که با فوت وکیل، کأن لم یکن است. علی‌حقی هم شوهر و وکیل لیلی ریاحی بوده که او هم از دنیا رفته و در نتیجه، هم وصایت همسرش منتفی است و هم وکالت خودش. پس در این زمینه به طور دو قبضه فاقد صلاحیت حقوقی است.

وی ادامه می‌دهد: و اما وارث کیست؟ مطابق گواهی انحصار وراثت، خانم سیمین دانشور تنها یک وارث داشته و آنهم خواهرش به اسم ویکتوریا دانشور است. این خانم هم فوت کرده و ورثه‌اش یک پسر

و دو دختر هستند. آنها هم اصلاً درین وادی‌ها سیر نمی‌کنند که بخواهند دنبال آرث و میراث خانم دانشور باشند. تاکنون ادعایی نداشته و ندارند. بنابراین، در حال حاضر، هرگونه دخالت و ادعایی در مورد کارهای خانم دانشور باطل و بلاموضوع است.

باید دید، در صورتیکه طبق گفته‌های معلمی وصیت به وراثت مرحوم ریاحی قابل انتقال نباشد، باز هم انتشارات خوارزمی طبق ماده ۱۴ قانون حمایت از مولفان می‌تواند امتیاز نشر کتاب‌های مرحوم دانشور را بر عهده داشته باشد؟